

הניזקין פרק חמישי גיטין

ג.

עין משפט נר מצוה

יג א מיי פכיה מהל' מלוה ולוה הל' ג ד ופי"ו מהל' אשות הל' ט סגנ עשין דז ומח טושי"ע ח"מ ס"י קטנ ספק א ב וטושי"ע אה"ע סימן קכ סעף ו:
 יד ב מיי שס סגנ עשין מח טושי"ע אה"ע שס: **בז** ג טושי"ע ח"מ סימן קכ סעף יח:
 מז ד מיי פ"ח מהל' סקי ממון הל' יח סגנ עשין טו טושי"ע ח"מ ס"י קכ ספק א סימן מט סעף ג:

פסקי ר"ד

קבלן (דמלוה היה) (דבעלן) חוב דברי הכל משתעבד קבלן דכתובה וערב דמלוה אתפליגו איכא למי"א דלית ליה נכסים ללוה משתעבד איכא למאן דאמר אי אית ליה נכסים ללוה משתעבד והלכתא בכלהו משתעבד אפי"ג דלית ליה לבר מערב דכתובה דאפי"ג דאית ליה לא משתעבד מ"ט מצוה הוא דעבד ולא מירי אחסריה: אמר מר זוטרא בר רב נחמן שמייה דרב נחמן שטר חוב היוצא על חתומים אפי"ג שכתב בו שכתב אנו גובה אלא מן הזיבורית והכי נמי סבר אביי ורבא פליגי עליה ואמר גובה מן השכתב כפי תנאו ועד כאן לא פליגי אביי ורבא כשהתנה זה התנאי על עצמו בחיוב דרב נחמן סבר על עצמו הויעיל תנאו אבל מיתמי לא גבי אלא בדיניהו מן הזיבורית ורבא סבר כיון דמיניה גבי עידיה מדאורייתא כפי תנאו ה"ה הכי נמי (גבה) מן היתומים אבל אם כתב לו שיגבה ממנו מן העידיה בחייו ובמותו הכל לפי הדין עכשיו אחרי מותו: וברין זה משנה הרב שיטתו. והלכתא כרבא דקי"ל כל אבי ורבא הלכתא כרבא בר מייע"ל קי"ם: אין נפרעין מן היתומים וכי בעי רבי איבו בר אמי יתומים שאמרו קטנים או אפילו גדולים ואסיק תלמודא והלכתא

מצוה הוא דעבד ולא מירי חסרה. תרמי עשין אצל היכא ללא מלוה עבד ולא חסרה כגון שנעשה ערב אחר הניזקין או עבד מלוה וחסרה משתעבד: **פחות שבבאים**. וה"ה כשכח ליתן לו קרקע נותן לו פחות שזקרקעו ויהיו זיבורית אצל פחות שזכלים היינו מיטב כדאמרין צפ"ק דצ"ק (דף קז): דכל מיני מיטב הוא:

כיון דדיניה מדאורייתא בעידית. נראה * דקצ"ב שזכור לדאורייתא דלי דרצנן אפי"ג דמיניה דיניה דיניה מדאורייתא בעידית מיתמי יהא זיבורית כיון דמדאורייתא לא גבי כלל ומר זוטרא ואביי דקצ"ב מיתמי מויבורית כריך לומר דקצ"ב שזכור לאו לדאורייתא כדפרשין צמתימין דלי לאו הכי מאי טעמא אפקעו רצנן? אי נמי לא פלוג רצנן צימתימין: **מאי עידית שפאי עידית**. פירש בקונטרס מאי עידית דקתני הכא דאפי"ג שכתב בשטר הלוואה אינו גובה ממנה כגון דשפאי עידית אחר הלוואה קפסה מלפניו שאינו יכול לגבות הימנה כגון שנטלו מסקין או נשדפה או שטפה נהר דצטל ליה דכתובה דאפי"ג דאית ליה לא משתעבד מ"ט מצוה הוא דעבד ולא מירי אחסריה: אמר מר זוטרא בר רב נחמן שמייה דרב נחמן שטר חוב היוצא על חתומים אפי"ג שכתב בו שכתב אנו גובה אלא מן הזיבורית והכי נמי סבר אביי ורבא פליגי עליה ואמר גובה מן השכתב כפי תנאו ועד כאן לא פליגי אביי ורבא כשהתנה זה התנאי על עצמו בחיוב דרב נחמן סבר על עצמו הויעיל תנאו אבל מיתמי לא גבי אלא בדיניהו מן הזיבורית ורבא סבר כיון דמיניה גבי עידיה מדאורייתא כפי תנאו ה"ה הכי נמי (גבה) מן היתומים אבל אם כתב לו שיגבה ממנו מן העידיה בחייו ובמותו הכל לפי הדין עכשיו אחרי מותו: וברין זה משנה הרב שיטתו. והלכתא כרבא דקי"ל כל אבי ורבא הלכתא כרבא בר מייע"ל קי"ם: אין נפרעין מן היתומים וכי בעי רבי איבו בר אמי יתומים שאמרו קטנים או אפילו גדולים ואסיק תלמודא והלכתא

קצנן דעל חוב. תרמי לחיובא איכא חדא דקצנן הוא ועוד דחסריה ממונה: **מעיקרא דקנתא**. משורש טעם התקנה דקמי מפני מה כתובה זיבורית יותר משהאיש כו': **היואל על היתומים**. שוה אביהם: **שכחזו צו שמת**. שהתנה עם דלל מהני תנאה לגבי יתומים דהא קתם בעל חוב זיבורית ולגבי יתמי משתנה דינו: **מה דרכו של לוח** **להואיל**. לפרוע: **פחות שזכלים**. שמרזנו לא יפרע עדיית: **כיון דדיניה מדאורייתא בעידית**. שהרי שיעבדה לו ונעשה קרקע זו ערב למלוה וערב משתעבד מה"ת: דכתיב אנכי אערבנו (בראשית מג): **כגון שהיה זיבורית זו של מוסיק עידיהם של ניזק**. דמדאורייתא מיהא גבי: **ור' ישמעאל היא**. דלמר מדאורייתא צדניק שיימין ומפני מיקון העולם אמור רצנן צמתימין שיימין דתתן צמתימין וגבי יתמי אוקמוה אדאורייתא: **לאו אפי"ג על גב דכתיב עידיהם בשטר**. ומיזבתא דרבא: **מאי עידיהם**. דקמי הכא דאפי"ג דכתב בשטר הלוואה אינו גובה ממנה כגון דשפאי עידית לאחר הלוואה קפסה מלפניו שאינו יכול לגבות הימנה כגון שנטלו מסקין או שדפה או שטפה נהר דצטל ליה תנאה דמהשתא הו"ל להאי בעל חוב לגבי זיבורית מדאורייתא ומשום שלא תנעול דלת אמור רצנן ציבורית וגבי יתמי אוקמוה אדאורייתא: **וכדכבא**. דלמר דהיכא דשפאי עידית אול ליה דיניה: **הויק זיבורית גובה**. דמי נוקו מן העידיהם של מוסיק ואפילו נפרע עידיהם לר"ע מדאורייתא ולרבי ישמעאל מדרבנן: **שפאי עידיהם**. לאחר הויק ועדיין יש לו עידיהם וציבורית וזיבורית אלא שזו היתה יפה מאור: **גובה מן הבינונים**. דאול ליה דיניה דא"ל הא"ך נסתחפה שדך ומוזק גרס וצדין הוא דנדחיה אלא זיבורית אלא מפני מיקון העולם הוא: **וגבי יתמי אוקמוה כו'**. לאו אדרבא קאי אלא * אדתנא ר"א מיתאה: **תקנתא הוא דעבוד רצנן**. לחוס על היתומים להעמידם על דין תורה שיהא זה תורה ומוכר את הזיבורית שאין להם מי יטרח שזכלים: או **דילמא**. לאו תקנתא הוא אלא דינא הואי לאוקמינהו אדאורייתא שדינו זיבורית דטעמא מאי אמרי דיניה זיבורית משום נעילת דלת הלכך אי נמי לא מיתקני רצנן למיגבי מיתמי ציבורית און כהן נעילת דלת דלל מסיק אדעתיה האי מלוה לנעול דלת וליחוש דילמא מיית ליה ונפלי קמי יתמי ומגבו ליה זיבורית ואי טעמא הכי הוא אפילו גדולים נמי דינן כן: **לשבושה**. לענין שאמרו חכמים * הכא ליפרע מנכסי יתומים לא יפרע אלא שבושה ואפילו הויאל שטר דלי הוה אבוהו דיתמי קיים דלמא הוה טעין ואמר אשתבע לי דלל פרעתיך ומשבעינן ליה כדאמרין צמתימין (דף מה). והשתא און טענינן פרעה אבוה אי לא אצל לענין זיבורית אימא לך דטעמא משום דחסו רצנן עלייהו להעמידם על דין תורה הוא וקטנים ואלא גדולים: **במקום**

תורה אור השלם

1. בחיין תעמוד וקאיש אפר איהו נשה בו ויציא אל"ך את הקבוצת דברים כד יא החפצה:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה כיון וכו' דהבד ששבורא דאורייתא. ע"י פסקים דף ס"א ע"א תוס' ד"ה רש"י:

מוסף רש"י

יתומים שאמרו. הכא ליפרע מהם לא יפרע אלא שבושה. אפי"ג גדולים אמרו (כתובות ד). איכא למי"ד. איכא למימר אמרתי פלגי כהא מילתא ושטעתייהו לא תפרש בגמ' (דש"ס ב"ב קע"ד). כי לית ליה נכסי לא משתעבד. דלל גמר צבלי לשבע נפשיה ואינו אלא פסומי מילי שרא להספד. (שם). מצוה הוא דעבד ולא מירי אחסריה: אמר מר זוטרא בר רב נחמן שטר חוב היוצא על חתומים אפי"ג שכתב בו שכתב אנו גובה אלא מן הזיבורית והכי נמי סבר אביי ורבא פליגי עליה ואמר גובה מן השכתב כפי תנאו ועד כאן לא פליגי אביי ורבא כשהתנה זה התנאי על עצמו בחיוב דרב נחמן סבר על עצמו הויעיל תנאו אבל מיתמי לא גבי אלא בדיניהו מן הזיבורית ורבא סבר כיון דמיניה גבי עידיה מדאורייתא כפי תנאו ה"ה הכי נמי (גבה) מן היתומים אבל אם כתב לו שיגבה ממנו מן העידיה בחייו ובמותו הכל לפי הדין עכשיו אחרי מותו: וברין זה משנה הרב שיטתו. והלכתא כרבא דקי"ל כל אבי ורבא הלכתא כרבא בר מייע"ל קי"ם: אין נפרעין מן היתומים וכי בעי רבי איבו בר אמי יתומים שאמרו קטנים או אפילו גדולים ואסיק תלמודא והלכתא

מוסף תוספות

א. אם נעשה ערב לנכסי צאן ברזל בשעת נישואין. (דהיינו). מוס' ה"א. ב. רבא. מוס' ה"א. ג. [אלא] שיעבדו דאורייתא וכל תנאי שבממון קיים. ר"ש סימן ג. ד. זכות המלוה. ר"ש סימן ה. כיון בח"ח לניזקין. מוס' לעיל שם השור דייניהם בכל מקום לגבות מהן מן הזיבורית. ר"ש שם. ו. [דהויק זיבורית גובה מן העידיה פירש רש"י עדי עידיה וקרה. מוס' ה"א. ד. [ד]גבי יתמי אוקמוה רבנן אדאורייתא מדאורייתא דרבן להוציא שיעבדות שכתלים ואפי"ג זיבורית ולא מיתמי מרבא אלא לפרש לשון שפאי. מוס' ה"א. ו. לרעות שם בהמות של כל אדם והבעלים נוטלין שכר ולהכי לא קתני שפאי עידיה דאפי"ג הולך שם בהמות שלא ברשות הבעלים לא מקרי מוסיק. מוס' ה"א. ש.

שזכלים היינו מיטב כדאמרין צפ"ק דצ"ק (דף קז): דכל מיני מיטב הוא:

קבלן דבעל חוב דברי הכל משתעבד ערב דבעל חוב וקבלן דכתובה פליגי איכא למי"ד אפי"ג דלית ליה נכסי ללוה משתעבד ואיכא למאן דאמר אי אית ליה משתעבד אי לית ליה לא משתעבד * והילכתא ככולהו אפי"ג דלית ליה משתעבד * בר מערב דכתובה דאפי"ג דאית ליה לא משתעבד מאי טעמא מצוה הוא דעבד ולא מירי חסרה אמר רבינא ת"ש מעיקרא דתקנתין יותר ממה שהאיש רוצה לישא אשה רוצה לינשא ואי ס"ד מיתמי האי משום דיתמי הוא תיובתא דמר זוטרא תיובתא: אמר מר זוטרא בריה דרב נחמן משמיה דרב נחמן ג' שכתב בו שכתב אנו גובה אלא מן הזיבורית אמר אביי תדע דבע"ה דיניה בבינונית ומיתמי זיבורית הכי השתא בעל חוב דיניה מדאורייתא זיבורית כדעולא * דאמר עולא דבר תורה בעל חוב זיבורית שנאמר בחיוב תעמוד והאיש וגו' מה דרכו של איש להוציא פחות שבבאים ומה טעם אמרו בע"ה בבינונית כדי שלא תנעול דלת בפני לוי ונבי יתמי אוקמוה רבנן אדאורייתא אלא הכא כיון דיניה מדאורייתא אפילו מיתמי נמי בעידית ולרביא והתני אברם חוזהא אין נפרעין מנכסי יתומין אלא מן הזיבורית ודאפילו הן ניזקין והא ניזקין דינן מדאורייתא בעידית הכא כמאי עסקינן כגון שהיתה עידית דניזק זיבורית דמוסיק ורבי ישמעאל היא דאמר מדאורייתא בדניזק שיימינן ומפני תיקון העולם תקינו רבנן בדמוסיק ונבי יתמי אוקמוה רבנן אדאורייתא איני והתני * רבי אליעזר גיורתא אין נפרעין מנכסי יתומים אלא מן הזיבורית ואפילו הן עידיה מאי אפילו הן עידיה מאי אפי"ג דכתיב עידית בשטרא לא הויק זיבורית גובה מן העידיה שפאי עידית גובה מן הבינונית ונבי יתמי אוקמוה רבנן אדאורייתא: אין נפרעין מנכסי יתומים אלא מן הזיבורית: בעי רב אהדבוי בר אמי יתומים שאמרו קטנים או אפילו גדולים תקנתא היא דעבוד רבנן גבי יתמי לקטנים עבוד רבנן לגדולים לא עבוד רבנן או דלמא משום דלא מסיק אדעתא דמלוה דמית ליה ונפלי נכסי קמי יתמי דהוה ליה נועל דלת הלכך אפילו גדולים נמי ת"ש * דתני אביי קשישא יתומין שאמרו גדולים וא"צ לומר קטנים ודלמא הני מילי לענין שבושה דגדול כמילי דאבוה בקטן דמי אבל לענין זיבורית לא והלכתא יתומין

שזכלים היינו מיטב כדאמרין צפ"ק דצ"ק (דף קז): דכל מיני מיטב הוא:

שזכלים היינו מיטב כדאמרין צפ"ק דצ"ק (דף קז): דכל מיני מיטב הוא:

שזכלים היינו מיטב כדאמרין צפ"ק דצ"ק (דף קז): דכל מיני מיטב הוא: